

07.11.2022

Asia/17

§ 755

V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamisesta seniorikeskuksiin

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreä valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamista seniorikeskuksiin saavutettavalla ja helpokäyttöisellä tavalla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategian 2021-2025 helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteena on mm. palvelujen saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen ja digitaalisten sosiaali- ja terveystalvelujen vahvistaminen. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveystoimen toimintasuunnitelmassa on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä liik-

kumisen ja liikkeellelähdön mahdollisuuksien lisääminen ottamalla liik-
kumissopimus käyttöön kaikissa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalve-
luissa. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja
etäryhmien sekä etäkäyntien määrää lisätään.

Kaupunginhallitus katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista selvittää eril-
listen ikääntyneiden neuvoloiden tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus ja
hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjaus- ja
neuvontapalveluilla sekä niiden kehittämällä on mahdollista toteuttaa
ikäntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäise-
vä toiminta.

Matalan kynnyksen yksilölliset palvelut ovat tärkeitä. Seniori-infon pu-
helinpalvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien li-
säksi seniorikeskuksissa tarvitaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta
palvelujen piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden
tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole
omaishoidon piirissä. Digneuvonnan ja oikeudellisen neuvonnan tar-
peessa olevat iäkkäät eivät myöskään löydä helposti näitä palveluja.
Palvelujen toimivuuden ja palvelutarjontaa esittelevän selkeän viestin-
nän vahvistaminen sekä verkossa että seniorikeskuksissa on tarpeen.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vanhusneuvoston
lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus
esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-
tanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsi-
koitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 171

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että selvitetään ikääntyneiden neuvoloiden perustamista seniorikeskusten yhteyteen toteuttaen ne käyttäjäryhmälle saavutettavalla ja helppokäyttöisellä tavalla. Aloitteessa todetaan, että Seniori-infon tarjoaman ikääntyneiden palveluohjauksen ja neuvonnan lisäksi tarvitaan laaja-alaisempaa terveysneuvontaa esimerkiksi liikunnan, terveellisen ruokavalion ja muun terveellisen elämäntavan tukemiseksi. Aloitteen mukaan ikääntyneiden neuvolat tarjoaisivat myös muis-
tineuvontaa ja tukea sekä omaishoitajille että mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiville. Niiden toiminta voisi perustua terveydenhoitajan ja/tai sosiaalihoajaan kynnyksettömään vastaanottoon paikan päällä tai verkossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että asian selvittämiseksi ja erillisille ikääntyneiden neuvoloille ei ole tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjauksella ja neuvontapalveluilla sekä niitä kehittämällä on mahdollista toteuttaa ikääntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäisevä toiminta.

Sosiaali- ja terveysneuvontaa ja asiakasohjausta koskevat lait ja kaupungin strateginen ohjaus

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012, 12 §) velvoittaa kuntaa järjestämään ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Terveydenhoitolain (13326/2010) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä tukevaa terveysneuvontaa. Terveysneuvonta on sisällytettävä kaikkiin terveydenhuollon palveluihin.

Helsingin vuosien 2021–2025 kaupunkistrategian helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteina on muun muassa palveluiden saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen sekä digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen vahvistaminen. Sosiaali- ja terveystoimen toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä lisätä mahdollisuuksia liikkumiseen ja liikkeellelähtöön ottamalla kaikissa

sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palveluissa käyttöön liikkumis-
sopimus. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja
etäryhmien sekä etäkäyntien määrää lisätään.

Sosiaali- ja terveystoimen neuvonta- ja asiakasohjauspalvelut

Sosiaali- ja terveystoimessa asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa on tar-
jolla sekä keskitettynä palveluna että lähipalveluna monessa toiminta-
pisteessä. Ohjaus ja neuvonta sisältyvät kaikkiin palveluihin.

Ikääntyneiden keskitettyä asiakasohjausta ja yleisneuvontaa tarjoaa
puhelimitse Seniori-info, joka ylläpitää myös Stadin seniori-info -
nettisivustoa. Seniori-info tekee alustavan palvelutarpeen arvioinnin ja
ohjaa asiakkaan tarvittaessa oikean asiantuntijan luokse, esimerkiksi
muistineuvolaan tai järjestöjen tarjoamien palvelujen piiriin. Sosiaali- ja
terveyspalvelujen toimintasuunnitelman mukaisesti asiakaskontakteis-
sa otetaan liikkuminen puheeksi. Seniori-info jalkautuu myös ikäänty-
neiden tilaisuuksiin ja asuinalueiden kauppakeskuksiin sekä kerran vii-
kossa Kalasataman ja Vuosaaren terveys- ja hyvinvointikeskuksiin ja-
kamaan ikääntyneille suunnattua informaatiota sosiaali- ja terveyspal-
veluista. Seniori-info kutsuu myös kaikki kyseisenä vuonna 75 tai 85
vuotta täyttävät Hyvinvointia arkeen -tilaisuuksiin, joissa kerrotaan
muun muassa senioriliikunnan, suun terveydenhuollon sekä alueellis-
ten palvelukeskusten toiminnasta.

Helsingissä on kymmenen seniorikeskusta eri puolilla kaupunkia. Niis-
sä jokaisessa toimii palvelukeskus, joka tarjoaa ohjausta ja neuvontaa
sekä järjestöjen kanssa tehtävänä yhteistyönä avointen ovien harras-
tus- ja ryhmätoimintaa ikääntyneille. Palvelukeskukset ohjaavat asiak-
kaita esimerkiksi oman palvelukeskuksen tuettuihin tai avoimiin liikunta-
ryhmiin sekä kuntosalille. Tarjolla on myös etäkuntoutusta ja muuta
ryhmätoimintaa etäpalveluna. Palvelukeskuksissa toimii myös päihde-
ja mielenterveyden vertaistukiryhmiä ja niissä järjestetään luentoja ja
tietoisukuja muun muassa ravitsemuksesta, liikunnasta ja aivoterveyses-
tä. Seniorikeskuksissa toimivat myös omaishoidon toimintakeskukset,
joista omaishoitoperhe saa yksilöllistä ja ryhmätukea omaishoidon eri
vaiheissa.

Terveystoimintolain mukainen terveysneuvonta tukeutuu ensisijaisesti
sähköisiin kanaviin ja itsepalveluun. Esimerkkeinä sähköinen Omaolo-
sivusto ja omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastus. Terveys- ja
hyvinvointikeskusten lääkärikäynneillä on käytössä niin sanottu seniorin
terveystarkastus, jossa puututaan iäkkäille tyypillisimpiin ongelmiin.

Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun
merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinpalvelun ja jalkautu-
van palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuk-

sissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimi toteuttaa ennakoivalla otteella kaupunkistrategiaa helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Ikääntyneille on laajat neuvonta- ja ohjauspalvelut tarjolla niin keskitettynä palveluna Seniori-infossa kuin seniorikeskusten palvelukeskuksissa lähellä asukkaita."

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään ennen Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa seuraava uusi kappale:

"Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinpalvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuksissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa."

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

07.11.2022

Asia/17

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Alexandra Allén, arviointipäällikkö, puhelin: 310 44774
alexandra.allen(a)hel.fi
Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850
maarit.varis(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566